

De Tijd 8 maart 2005

Het gevaar van kortzichtigheid

De Vlaamse benadering van de (noodzakelijke) splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde (BHV) dreigt te ontsporen, waarschuwt MANU RUYSS. Vlaamse politici zijn al vaak slechte onderhandelaars gebleken. De evolutie van het BHV-dossier zorgt voor een sterk déjà vu-gevoel.

Vlaamse politici lieten ooit de democratische meerderheidspositie van de Vlamingen door de grondwet 'afgrendelen'. De regel van de pariteit tussen Nederlands- en Franstaligen verzwakte de Vlaamse inbreng in de besluitvorming op regeringsvlak en zorgt voor scheeftrekkingen in de overheidsbenoemingen. De toekenning van taalfaciliteiten op de taalgrens en rond Brussel was een rotoplossing. De kanker van de verfransing zaaide er daarna welig uit.

De evolutie van het BHV-dossier zadelt mij op met een sterk déjà vu-gevoel. Vlaamse tenoren klimmen op de barricaden om in onstuimige bewoordingen en holle ultimatus 'onverwijd' een hervorming af te dwingen. Het gaat om een hervorming die er nochtans hoe dan ook moet komen, omdat België anders verzeilt in de ongrondwettelijkheid en verzandt in electorale betwistingen en kortsluitingen. Het Arbitragehof heeft in dat verband iedere twijfel weggenomen.

Er bestaat dus niet de minste twijfel om daarover in oeverloze onderhandelingen te treden en voor die - op termijn onafwendbare - splitsing een prijs te betalen, met andere woorden, andermaal vermoedelijk een rotoplossing te moeten slikken. Dat risico is nochtans reëel. Aan francofone zijde bereidt een front van geslepen en ervaren politici zich voor op een 'grote' conferentie, waar het hoopt een dubbele slag te slaan: de aanhechting van de Vlaams-Brabantse faciliteitengemeenten bij Brussel en kort daarop de totstandkoming van een autonome Waals-Brusselse geopolitieke entiteit.

De Anschluss-betoging in Linkebeek is de eerste manifestatie van de agressieve, anti-Vlaamse annexionisten. Wat vandaag nog fictie is, kan - als politiek Vlaanderen in de val trapt of om welke drogreden dan ook in het scenario meespeelt - realiteit worden. De Belgische staat zou dan vermoedelijk scheuren en barsten, maar een dergelijke, moeilijk te controleren explosie zou Vlaanderen schade berokkenen.

Confederaal model

Het BHV-dossier verengt en vertroebelt de kijk op de staatsproblematiek. België evolueert naar een nieuw, drieledig confederaal model. De drie bestanddelen moeten normaal de komende jaren soevereine macht verwerven in sectoren, waarover ze vandaag nog geen of slechts gedeeltelijke bevoegdheid bezitten. (Al maakt de Europese Unie van de nationale soevereiniteit alsmear meer een uitgehold begrip.)

In dat confederale perspectief dient de relatie Vlaanderen-Wallonië te worden gezien en verder uitgebouwd op basis van verantwoorde samenwerking en klare financiële afspraken. Ook de relatie Vlaanderen-Brussel moet zo worden geconsolideerd, met dien verstande dat Brussel een enclave binnen Vlaanderen blijft.

Er is geen reden om het grondgebied van de hoofdstad andermaal uit te breiden. De Franstaligen in Vlaanderen, ook in de faciliteitengemeenten, zijn geen Brusselaars of Walen, maar burgers van de Vlaamse (deel)staat, zoals ook de allochtone nieuwkomers dat zijn.

Brussel is een cosmopolitische, multi-etnische, pluriculturele agglomeratie, een veelkleurige en meertalige mozaïek van minderheden: autochtone Brusselaars, ingeweken Vlamingen en Walen, Arabieren, Turken, Congolezen, burgers van andere EU-lidstaten. De stad moet worden bestuurd door de verkozenen van heel die heterogene bevolking.

Brussel verdient een andere en betere bestuurlijke structuur dan de hutsepot van 19 gemeenten. Brussel worstelt met specifieke samenlevingsproblemen, en ook met budgettaire noden, die het alleen niet de baas kan. Het is economisch vergroeid met Brabant. De coëxistentie moet worden geregeld binnen de Belgische confederale ruimte. Die opdracht overstijgt in aanzienlijke mate het BHV-dossier.

Voortouw

Welke Vlaamse partij kan, wil of durft hier het voortouw nemen? De socialisten van Stevaert blijven nog steeds afhankelijk van de Parti Socialiste. De liberalen van Verhofstadt en De Gucht sukkelen met de interne verdeeldheid en verlamme persoonlijke rivaliteiten. Zij dreigen opnieuw, zoals in het verre verleden, een zandbank te worden.

De christen-democraten stonden in de voorbije jaren negentig op de rand van de afgrond. Na de noodlottige voorzittersjaren van Johan Van Hecke en Marc Van Peel zorgde Stefaan De Clerck voor een begin van herstel. Dat zet zich vandaag door met een nieuwe generatie, die echter nog haar talenten en sterkte moet bewijzen. Positief is zeker dat Yves Leterme de ideologische drammerigheid heeft opgedoekt en kiest voor de nuchtere analyse en de behoedzame aanpak.

Federaal beslist CD&V (nog) niet mee. Maar dank zij het kartel met de nationalist van Bourgeois en De Wever staat de partij in Vlaanderen op de eerste plaats. Valt het kartel uiteen, dan zijn de rechtsradicale conservatieven de sterksten. Politiek Vlaanderen kan meer dan één richting uit. De komende ontwikkelingen, ook en vooral inzake Brussel, zullen bepalend zijn voor de toekomst.

De auteur is voormalig hoofdredacteur van De Standaard.

01:00 - 08/03/2005

Copyright © De TIJD